

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14Co/1529/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6614207812
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Snopčoková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6614207812.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa: Quantum Credit, a.s., so sídlom Tomášikova 23/C, Bratislava, IČO: 47 248 980, v zastúpení PERSPECTA Legal, s.r.o., so sídlom Tomášikova 23/C, Bratislava, proti odporkyni: T. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom I. Z. - Z. A. č. d. XXX, občianka SR, v konaní o zaplatenie 186,66 Eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 6C/111/2014-30 zo dňa 05. 09. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd odvolaním napadnutým rozsudkom návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal zaplatenia sumy 186,66 Eur s príslušenstvom, a to úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 186,66 Eur od 26. 05. 2011 do zaplatenia z titulu neuhradenej zmluvnej pokuty, zamietol s poukazom na to, že právny predchodca navrhovateľa spoločnosť Slovak Telekom a.s., Bratislava, uzavrel s odporkyňou Zmluvu o pripojení zo dňa 02. 06. 2010, predmetom ktorej bolo poskytnutie mobilnej služby. O trovách konania rozhodol tak, že odporkyni náhradu trov konania nepriznal. Súd rozsudok odôvodnil tým, že zmluva o pripojení je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka, pričom právny predchodca navrhovateľa vystupoval pri uzatváraní predmetnej zmluvy ako dodávateľ a odporkyňa ako spotrebiteľka. Dojednanie o zmluvnej pokute súd nepovažoval za individuálne dojednané s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nakoľko ustanovenie je v zmluve uvedené podobne ako v ďalších formulárových zmluvách uzatvorených navrhovateľom so svojimi zákazníkmi, pričom odporkyňa nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť výšku zmluvnej pokuty a výška zmluvnej pokuty bola rovnaká po celú dobu viazanosti. Ustanovenia o zmluvnej pokute uvedené v zmluve súd považoval za neprijateľné zmluvné dojednania, nakoľko spôsobili nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa s poukazom na to, že zmluvná pokuta nezohľadňovala, kedy došlo k porušeniu zmluvnej povinnosti, či na začiatku zmluvného vzťahu alebo na konci zmluvného vzťahu, pričom výška zmluvnej pokuty zostala nemenná počas celej doby viazanosti v prípade porušenia zmluvy, teda aj v prípade, ak by si účastník zmluvy splnil svoju povinnosť odoberať služby poskytované navrhovateľom, riadne platil úhrady až do doby krátko pred uplynutím doby viazanosti (a to i v prípade nezaplatenia poslednej úhrady), mal povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu v plnej výške. Neprimeranosť sankcie sa prejavila osobitne v spojení s časovým aspektom jej uloženia so zreteľom na to, že neprijateľná podmienka je neplntá ako taká, preto nemožno znižovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu tak, ako to vo svojom návrhu žiadal právny zástupca navrhovateľa. Moderačné právo slúžiace k zníženiu neprimeranej zmluvnej pokuty sa uplatňuje v iných právnych vzťahoch ako spotrebiteľských, pretože vo vzťahu k ustanoveniu § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka ide o všeobecnejšiu úpravu. Poukázal na to, že sudy Slovenskej republiky určili neplatnosť zmluvnej podmienky dojednanej v zmluvách o pripojení uzatváraných navrhovateľom za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti podmienky. Právny predchodca navrhovateľa bol povinný zdržať sa zmluvnej podmienky článku 3 Dodatku k zmluve o pripojení Fix 12 zo dňa 02. 06. 2010, pretože táto zmluvná podmienka má rovnaký význam ako zmluvná podmienka uvedená v predmetnej veci, išlo o podmienku týkajúcu sa zmluvnej pokuty, ktorá zaväzovala

odporcu ako aj ostatných spotrebiteľov k jej zaplateniu v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti. Právny predchodca navrhovateľa v pozícii dodávateľa bol povinný ex lege s poukazom na ustanovenie § 53a Občianskeho zákonníka zdržať sa používania predmetnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvárala vo viacerých prípadoch so všetkými spotrebiteľmi. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p., hoci odporkyňa bola úspešná, trovy konania jej nevznikli, preto jej súd náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, pričom v odvolaní uviedol, že odporkyňa vstúpila do zmluvného vzťahu na základe slobodného rozhodnutia, a to za účelom využívania telekomunikačných služieb mobilného operátora, právny predchodca navrhovateľa poskytol odporkyňi plnenie vyplývajúce zo zmluvných dokumentov riadne a včas, pričom práva a povinnosti jednej zmluvnej strany zodpovedajú právam a povinnostiam druhej zmluvnej strany. Odporkyňa však svojím konaním, resp. nekonaním, absolútne potlačila význam a podstatu synalagmatického záväzku, nakoľko svoje povinnosti, ku ktorým sa zaviazala, neplnila. Takéto konanie možno považovať za absolútne nekorektné a protiprávne. Právny predchodca navrhovateľa si absolútne oprávnené a v súlade so zákonom dohodol s odporcom zmluvnú pokutu pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti. Dohoda má písomnú formu, je v nej určená výška zmluvnej pokuty, je možno konštatovať platnosť takejto dohody. Ustanovenie v Dodatku k zmluve o pripojení Fix ohľadom zmluvnej pokuty je určité a zrozumiteľné, a z toho dôvodu platné. Vymáhanú zmluvnú pokutu nemožno považovať za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti. Poukázal na ustanovenie § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej „neprijateľná podmienka“). Daná zmluvná pokuta nenapĺňa ani jeden z vymenovaných prípadov neprijateľnosti zmluvných podmienok ustanovených v § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. S poukazom na písmeno k/ uviedol, že za neprijateľné v spotrebiteľskej zmluve sa považujú ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s neplnením jeho záväzku. S ohľadom na skutkový stav veci nepovažuje vymáhanú zmluvnú pokutu za neprijateľnú, a to najmä s ohľadom okrem iného na úplnú/neakciovú cenu poskytnutého mobilného telefónu, ktorá je niekoľkonásobne vyššia ako dohodnutá cena mobilného telefónu. Aj napriek nespĺneniu zmluvne dohodnutých povinností zo strany odporkyne a následnému odpojeniu SIM karty z prevádzky ostáva odporkyňi predmetný mobilný telefón, ktorý predstavuje určitú majetkovú hodnotu. Poukázal na alikvotné poníženie výšky zmluvnej pokuty zo strany navrhovateľa, a to podľa doby porušenia zmluvných povinností. K otázke nemožnosti ovplyvnenia zmluvných podmienok nachádzajúcich sa v relevantnom dokumente poukázal na to, že aj napriek faktu, že v týchto prípadoch ide o formulárové zmluvy, ich uzavretie zo strany účastníka stále zostáva iba na jeho slobodnom rozhodnutí. Tento nie je nijakým spôsobom nútený vstúpiť do zmluvného vzťahu, čo by založilo priestor pre posúdenie právneho úkonu ako absolútne neplatného z dôvodu absencie slobodnej vôle. Vzhľadom k tomu, že súd oprel svoje rozhodnutie taktiež o rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 7C/112/2010-35 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18C/136/2010, poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Co/325/2012-59 a následný rozsudok Okresného súdu Rožňava sp. zn. 4C/106/2012, pričom namietal, že súd je povinný posudzovať každý prípad individuálne s prihliadnutím na všetky okolnosti a osobitosti daného prípadu. Súd nemôže rozhodovanie konkrétne individuálneho sporu paušalizovať a rozhodovať iba s prihliadnutím na obdobné rozhodnutia. Každý konkrétny prípad je súd povinný riadne prejednať a svoje rozhodnutie riadne presvedčivo odôvodniť s prihliadnutím na všetky skutočnosti, ktoré za konania vyšli najavo. Má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie a prizná právnenému zástupcovi navrhovateľa trovy konania aj trovy právneho zastúpenia.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadrila.

Krajský súd, ako súd odvolací, v medziach daných odvolaním preskúmal podľa ustanovenia § 212 ods. 1 O. s. p. v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok okresného súdu a podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. rozsudok okresného súdu zrušil a podľa § 221 ods. 2 O. s. p. vec vrátil na ďalšie konanie prvostupňovému súdu, keďže po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť.

Podľa § 153 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Podľa § 153 ods. 4 O. s. p., ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve 16ab) alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Hoci prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia výslovne citoval zákonné ustanovenie § 153 ods. 4 O. s. p., v zmysle tohto ustanovenia pri rozhodovaní vo veci dôsledne nepostupoval.

Odvolačný súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že pokiaľ bola v spotrebiteľskej zmluve o pripojení dohodnutá zmluvná pokuta paušálnou sumou, ktorá sa nemení v závislosti od dĺžky doby zostávajúcej do skončenia doby viazanosti zmluvy, ide o dojednanie, ktoré je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ktorá je neplatná. Je totiž potrebné predpokladať, že vzhľadom na zníženu kúpnu cenu za mobilný telefón, musí byť skutočná cena tohto zariadenia fakticky zaplatená spotrebiteľom postupne v cenách poskytnutých služieb a musí sa tak garantovať návratnosť prostriedkov investovaných do zľavy telefónu (zariadenia) s prihliadnutím na to, že dodávateľ je podnikateľom, ktorý podniká za účelom vytvárania zisku. Z toho potom vyplýva, že pri predčasnom ukončení vzťahu na začiatku viazanosti je ujma na strane dodávateľa neporovnateľne vyššia ako na konci viazanosti. Z tohto hľadiska dojednanie rovnakej zmluvnej pokuty za porušenie povinnosti spotrebiteľom v priebehu celej doby viazanosti je neprimerané.

Odvolačný súd v ďalšom poukazuje aj na rozsudok ESD vo veci C-618/10 zo dňa 14. 06. 2012, v ktorom je konštatované, že smernici odporuje španielska právna úprava, ktorá poskytuje vnútroštátnemu súdu v prípade, že rozhodne o neplatnosti zmluvnej podmienky, možnosť zmeniť obsah tejto podmienky. Súdný dvor vyslovil názor, že takáto možnosť, ak by sa vnútroštátnemu súdu priznala, by mohla odstrániť odstrašujúci účinok pre dodávateľov spočívajúci v tom, že sa takéto neprijateľné podmienky voči spotrebiteľovi jednoducho neuplatnia. Preto taká možnosť zaručuje menej účinnú ochranu spotrebiteľov než je ochrana, ktorá vyplýva z neuplatňovania týchto podmienok. Pokiaľ by totiž vnútroštátny súd mohol meniť obsah neprijateľných podmienok, predajcovia alebo dodávatelia by sa mohli pokúšať dotknuté podmienky používať s vedomím, že aj keby bolo rozhodnuté o ich neplatnosti, mohol by súd zmeniť zmluvu tak, že by týmto spôsobom ostali ich záujmy zabezpečené. V dôsledku toho sú vnútroštátne súdy pri konštatovaní existencie neprijateľnej zmluvnej podmienky povinné takúto podmienku iba neuplatniť, aby nebola záväzná pre spotrebiteľa, avšak nemôžu zmeniť jej obsah. Zmluva, do ktorej sa vložila zmluvná podmienka, totiž musí v zásade existovať ďalej bez akejkoľvek inej zmeny okrem odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je jej ďalšia existencia možná v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva. Z vyššie citovaného rozhodnutia Európskeho súdneho dvora vyplýva nemožnosť vnútroštátneho súdu v spotrebiteľských veciach využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a Občianskeho zákonníka. Je potom potrebné uzavrieť, že neprijateľná podmienka je neplatná ako celok, a preto nemožno súdom znížovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu, prípadne meniť jej obsah tým, že bude akceptovaná iba v niektorých z dohodnutých prípadoch porušenia zmluvy a v iných nie, v dôsledku čoho by bolo možné uplatnenú zmluvnú pokutu ako celok navrhovateľovi, ako dodávateľovi, súdom iba nepriznať a nebolo možné ju priznať moderovanej „primeranej“ výške, prípadne inak zmenenú.

Odvolačný súd v súlade s ustanovením § 212 ods. 3 O. s. p. je povinný prihliadať na vady konania pred súdom prvého stupňa v prípade, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Odvolačný súd konštatuje, že zistil vady konania pred súdom prvého stupňa s prihliadnutím na výrok rozsudku prvostupňového súdu, ktorý iba zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal plnenia, pričom sa jednalo o plnenie, ktoré súd tak, ako to vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia, považoval za plnenie z neprijateľnej podmienky, pričom však súd dôsledne nepostupoval v zmysle § 153 ods. 4 O. s. p. a vo výroku rozsudku neuviedol znenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá bola dojednaná v spotrebiteľskej zmluve, pričom v zmysle citovaného ustanovenia § 153 ods. 4 O. s. p. mal prvostupňový súd výslovne uviesť túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia aj bez návrhu, pretože mu to ukladá

priamo ustanovenie zákona. Cieľom takejto právnej úpravy bolo dosiahnuť stav, aby dodávateľ služieb upustil od formulácie neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Z dôvodu, že rozsudok zaväzuje len účastníkov konania, ktorých sa rozsudok týka, je potrebné v každej prejednávanej veci, v ktorej súd zistí, že zmluva obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, túto vyhlásiť vo výroku rozsudku za neprijateľnú a nestačí poukázať len na iné rozhodnutia súdov, v ktorých už dojednanie o zmluvnej pokute bolo určené za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Odôvodnenie rozsudku musí korešpondovať s výrokom rozsudku a keďže zákon súdu ukladá povinnosť výslovne uviesť neprijateľnú zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia, súd musí povinnosť uloženú zákonom rešpektovať, pričom odvolací súd poukazuje na to, že aj navrhovateľ v podanom odvolaní namietal, že v každom jednotlivom prípade musí súd posudzovať individuálne s prihliadnutím na všetky okolnosti a osobitosti daného prípadu a nemôže rozhodovať iba s prihliadnutím na obdobné rozhodnutia iných súdov, ktorú námietku odvolací súd považuje za dôvodnú. Odvolací súd poukazuje ďalej na to, že účelom ustanovenia § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. v spojení s ustanovením § 53a Občianskeho zákonníka je okrem iného dosiahnuť, aby dodávateľ už nepoužíval v spotrebiteľských zmluvách ním uzatváraných vo viacerých prípadoch (alebo v ním vyhotovených všeobecných obchodných podmienkach) takú neprijateľnú podmienku, ktorá bola niektorým právoplatným rozsudkom súdu určená za neplatnú. Ak súd konštatujúci neprijateľnosť podmienky doslovne necituje ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, ktorej neplatnosť určil, nemôže byť tento účel dosiahnutý; len ak je doslovne v rozsudku súdu citované ustanovenie spotrebiteľskej zmluvy, ktoré súd považoval za neprijateľnú podmienku, môže na dodávateľa dopadnúť povinnosť držať sa v budúcnosti vo vzťahu k všetkým do úvahy prichádzajúcim spotrebiteľom používania tejto podmienky. Pokiaľ súd považuje za neprijateľnú podmienku len časť niektorého ustanovenia spotrebiteľskej zmluvy, musí svoj záväzný záver vyjadriť vo výrokovej časti rozsudku tak, aby ním citovaná časť spotrebiteľskej zmluvy predstavovala logicky uzavretý celok, pre pochopenie podstaty neprijateľnosti ktorého, nie je potrebné, aby ten, kto sa s výrokom rozsudku oboznamuje, mal k dispozícii celú spotrebiteľskú zmluvu. V tomto smere odvolací súd poukazuje aj na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovené v uznesení NS SR zo dňa 09. 10. 2014 sp. zn. 3Cdo 446/2013.

Neuvedenie tejto podmienky do výroku rozsudku bolo dôvodom zrušenia rozhodnutia podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p., pretože súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, v dôsledku čoho odvolací súd postupom v zmysle § 221 ods. 2 O. s. p. vec vrátil na ďalšie konanie prvostupňovému súdu.

Úlohou súdu prvého stupňa bude vydať rozsudok, v ktorom, ak určí, že určitá zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľná, musí výslovne uviesť túto zmluvnú podmienku vo výroku rozsudku, nestačí len zamietnuť navrhovateľom uplatnenú pohľadávku z titulu plnenia; vykonať náležité dokazovanie v súlade s ustanovením § 129 O. s. p. tak, aby z obsahu zápisnice bolo zrejmé, aké konkrétne dokazovanie súd vo veci vykonal, pričom výrok rozsudku musí korešpondovať s odôvodnením rozsudku. Odvolací súd musel na túto vadu prihliadať, pretože mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Podľa § 224 ods. 3 O. s. p. súd prvého stupňa rozhodne o trovách tohto konania v novom rozhodnutí o veci.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.